

Màximes capitals

Epicur

1. Els éssers feliços i incorruptibles no pateixen trastorns en si ni els provoquen en altres; de manera que no estan sotmesos a indignacions ni a agraïments, ja que coses com aquestes són pròpies dels éssers febles. [En altres llocs diu (Epicur) que els déus es poden conèixer per mitjà de la raó: n'hi que els percebem en la seva existència numèrica i altres en forma humana, segons una similitud a partir d'un corrent continu dels simulacres similars que contribueixen a completar el mateix objecte.]
2. La mort no és res per a nosaltres; ja que allò que és dissolt ja no té sensibilitat, i allò que no té sensibilitat no és res per a nosaltres.
3. El límit de la grandesa dels plaers és l'abolició de tot patiment. A tot arreu on hi ha plaer, mentre aquest perdura, no hi ha patiment ni pena ni barreja d'aquestes dues coses.
4. El dolor a la carn no perdura molt de temps ininterrompudament, sinó que el moment més agut dura un temps molt breu, i el que amb prou feines és més intens que el plaer de la carn, tampoc no es dona gaires dies. Fins i tot en les malalties llargues el plaer del cos excedeix el dolor de la carn.
5. No és possible una vida feliç si no és assenyada, bella i justa, ni es pot viure amb seny, amb bellesa i amb justícia sense viure feliç. Qui no té allò amb què la vida és assenyada, bella i justa, no és possible que aquest visqui feliç.
6. Per tenir seguretat per part dels humans, el poder i la reialesa són un bé natural, sempre que serveixin per obtenir tal seguretat.
7. Alguns han volgut ser famosos i cèlebres perquè creien que així obtindrien seguretat entre els humans. Si d'aquesta manera la seva vida és segura, han aconseguit un bé natural; però, si no és segura, no han aconseguit l'objectiu natural al qual tendiren des d'un principi.
8. Cap plaer no és per ell mateix un mal. Tanmateix, allò que produeix certs plaers comporta un nombre més gran de molèsties que de plaers.
9. Si cada plaer es condensés i en la duració abastés el conglomerat sencer o les parts més importants de la nostra naturalesa, llavors no es diferenciarien mai uns plaers d'uns altres.
10. Si allò que produeix els plaers dels dissoluts els dissipés els temors de la ment en relació amb els fenòmens celestials, amb la mort i els dolors, és més, ensenyés el límit dels desitjos, no tindríem mai res a retreure'ls, farcits totalment de plaers com serien, i ja no tindrien cap dolor ni pena, que són precisament les coses en què consisteix el mal.

11. Si no ens desassosseguessin les sospites sobre la possibilitat que ens puguin afectar d'alguna manera els fenòmens celests o la mort; i si no ens trastoquessin el desconeixement dels límits dels dolors i dels desitjos, no tindriem cap necessitat de l'estudi de la naturalesa.

12. No és possible dissipar el motiu de por sobre les coses més importants, si es desconeix la naturalesa de l'univers i es conserva, en canvi, un cert recel pel que diuen els mites. Per tant, sense l'estudi de la naturalesa no és possible assolir els plaers en estat pur.

13. No hi ha cap avantatge d'aconseguir seguretat en relació amb els humans, si subsisteixen les sospites per les coses existents sobre la terra o sota d'ella, o, senzillament, de les de l'infinit.

14. Quan s'ha aconseguit fins a un cert punt la seguretat entre els humans, gràcies al benestar i a una posició sòlida, la seguretat que prové de la tranquil·litat i de l'aïllament de la gent esdevé més pura.

15. La riquesa natural té uns límits i és fàcil d'aconseguir. La de les ambicions vanes no té cap límit.

16. L'atzar incideix ben poc en el savi; les coses més importants i crucials les ha administrades la reflexió i les administra i continuarà administrant durant tota la seva vida.

17. El just és absolutament impertorbable. L'injust va ple de moltíssima confusió.

18. Tan bon punt el dolor produït per la necessitat ha estat abolit, el plaer de la carn no augmenta, sinó que només varia. El límit del plaer de la ment neix de la consideració d'aquestes coses i de les coses de la mateixa mena, les quals havien causat a la ment els temors més grans.

19. El temps il·limitat conté igual plaer que el temps limitat, si es mesuren els límits dels plaers amb la reflexió.

20. La carn concep com a il·limitats els límits del plaer, i caldria un temps infinit per proveir-la. La ment, però, que ha calculat el fi i el límit de la carn, i s'ha alliberat dels temors sobre l'eternitat, prepara la vida perfecta i així ja no tenim cap necessitat d'un temps infinit. Tanmateix, no defuig el plaer i, quan les circumstàncies preparen l'adéu a la vida, no se'n va com si trobés a faltar res de la vida més bona.

21. Qui ha comprès els límits de la vida, sap que es fàcil d'aconseguir allò que elimina el dolor causat per una mancança i allò que converteix la vida sencera en perfecta. Per tant, no li calen per a res aquelles coses que impliquen competitivitat.

22. Cal reflexionar sobre el fi proposat i sobre tota l'evidència que justifica les nostres opinions. Si no, tot serà ple de confusió i desordre.

23. Si t'oposes a totes les sensacions, no tindràs res com a criteri amb què poder-les distingir, ni per confrontar-les amb aquelles que dius que són falses.

24. Si rebutges de ple qualsevol sensació i no distingeixes l'opinió que necessita confirmació, ni allò que és present ja a la sensació, així com qualsevol projecció imaginativa de la ment, barrejaràs també la resta de sensacions amb l'opinió vana, de manera que eliminaràs completament el criteri de judici. I si en les coses en què es basa l'opinió, t'entestes en allò que espera confirmació i en allò que no n'espera, no podràs fugir de l'error: hauràs mantingut una incertitud total pel que fa a aquell judici sobre allò que és percebut correctament i allò que no.²⁵ Si en qualsevol ocasió no relaciones cadascun dels teus actes amb el fi natural, sinó que en l'elecció i el rebuig apuntes a algun altre fi, les teves accions no seran conseqüents amb les teves raons.

26. Tots aquells desitjos que cas de no ser satisfets no produeixen dolor, no són necessaris, sinó que posseeixen un afany fàcil d'eliminar quan apareixen com a difícils d'aconseguir o com a perjudicials.

27. De totes les coses que la saviesa se'n procura per tal que la vida en la seva integritat sigui feliç, la més important, de molt, és el benefici de l'amistat.

28. La mateixa convicció que ens dóna seguretat que no hi ha mal etern ni de llarga durada, ens fa reconèixer també que, pel que fa a les coses limitades de la vida, l'amistat ens dóna la seguretat més aconseguida.

29. Dels desitjos uns són naturals i necessaris. Altres són naturals i no necessaris. D'altres no són ni naturals ni necessaris, sinó que s'originen d'una opinió vana. [Epicur considera com a naturals i necessaris els que alliberen del dolor, com la beguda en cas de set; naturals, però no necessaris els que solament canvien el plaer sense eliminar el dolor, com els aliments exquisits; ni naturals ni necessaris, com les corones i l'erecció d'estàtues.]

30. Aquells desitjos naturals, que cas de no ser satisfets no produeixen dolor i que el seu desig comporta tensió, neixen de l'opinió vana i, si no es dissipen, no és a causa de la seva pròpia naturalesa, sinó de la vana opinió dels humans.

31. La justícia natural és un acord sobre allò que és convenient per tal de no fer-se mal els uns als altres i de no rebre'n.

32. Per a aquells animals que no poden establir pactes a favor de no danyar-se mútuament ni de ser danyats, no existeix la justícia ni la injustícia. Ell mateix passa també amb aquells pobles que no han pogut o no han volgut establir un pacte per no danyar ni ser danyats.

33. La justícia no era res per ella mateixa, sinó un cert pacte a fi i efecte de no danyar ni ser danyats que es va establir en les agrupacions humanes de gent diversa, sempre en alguns llocs, no importa quins ni quan.

34. La injustícia, per ella mateixa, no és cap mal, sinó per la por davant de la sospita que no passarà inadvertida a aquells que són destinats a castigar tals accions.

35. És impossible que qui en secret comet algun dels actes contra els pactes presos de comú acord per no danyar ni ser danyat pugui creure que no serà descobert, encara que

fins al present se n'hagi escapolit deu mil vegades. Perquè no és segur que fins a la mort continuarà escapant-se'n.

36. El dret comú és el mateix per tothom, és a dir, és allò convenient per la interrelació comunitària. Però el dret particular del país i de tota altra mena de condicions, és peculiar i no tothom està d'acord que sigui just el mateix.

37. Aquelles disposicions legals que en la pràctica han demostrat ser convenientes per a tothom tenen els distintius del que és just, siguin o no les mateixes per a tothom. Si s'estableix una llei que no funciona com a convenient en les interrelacions comunitàries, és que ja no té en absolut la naturalesa del que és just. Ara, si allò convenient considerat com a just canvia, mentre durant un temps s'adiu encara amb la noció prèvia del que és just, durant aquest temps no és pas menys just per a aquells que no es deixen pertorbar per paraules vanes, sinó que s'atenen als fets reals.

38. En el cas que, sense que hi hagi res de nou en l'estat de les coses, es demostrï que, allò que s'ha sancionat per llei com a just, en la pràctica no s'adiu amb la noció prèvia del que és just, vol dir que no ho és. Però, en el cas que hi hagin sorgit noves circumstàncies i el que continua sancionat com a just ja no sigui convenient, aleshores vol dir que abans, quan era útil a la interrelació comunitària, era just. Posteriorment, en no tenir utilitat, ja no és just.

39. Aquell que sap organitzar-se de la millor manera per no haver de confiar en les coses que li venen de fora, mira de considerar familiar tot allò que pot i, allò que no pot, que no li sigui estrany. I, amb tot allò que no pot ni tan sols això, es manté sense tenir-hi tracte i lluita per tot allò que li és avantatjós en la pràctica.

40. Tots aquells que han tingut la possibilitat de gaudir d'una gran confiança per part dels que tenien a la seva vora, viuen en companyia amb extraordinari plaer i amb la garantia més ferma. I, després fins i tot si hi han compartit la més completa amistat, no es lamenten, com si calgués compadir-se'n, d'aquell que ja ha arribat a terme i se'n va abans que ells.